

SOME ISSUES IN BUILDING PROFESSIONAL ETHICS FOR CURRENT OFFICIALS AND CIVIL SERVANTS

Nguyen Thi Thanh Sam¹
Chu Thi Ha²; Trinh Thi Huong³

¹Vietnam Maritime University; ²Vietnam - Hungary Industrial University; ³Lai Chau Provincial School of Politics.

Email: sam25384.llct@vimaru.edu.vn¹; hathuong09061984@gmail.com²;
trinhhuongtctlc@gmail.com³.

Received: 18/7/2024; Reviewed: 26/7/2024; Revised: 02/8/2024; Accepted: 25/9/2024

DOI: <https://doi.org/10.58902/tcnckhpt.v3i3.162>

Abstract: *Professional ethics is a necessary quality for officials in the performance of public duties. The professional ethics of officials and civil servants is a system of standards and rules that regulate behavior, conduct, and attitudes of officials and civil servants during the execution of public duties, with the aim of building a clean, professional, and impartial administrative system. Professional ethics is reflected in the conduct and lifestyle of officials and civil servants in the process of carrying out public tasks, in how they work with citizens, and in their daily lives. This article outlines the current state of professional ethics among officials and civil servants, draws some conclusions, and highlights issues that need to be discussed to build professional ethics for the team of officials and civil servants in the coming time.*

Keywords: *The team of officials and civil servants; A clean and professional administration; Building Professional Ethics.*

1. Đặt vấn đề

Nhận thức được vai trò quan trọng của đội ngũ cán bộ, công chức trong xây dựng một nền hành chính trong sạch, chuyên nghiệp, ngay khi giành được chính quyền về tay nhân dân, Đảng và Nhà nước ta đã ban hành nhiều chính sách, pháp luật nhằm xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ, công chức. Ngày 20 tháng 5 năm 1950, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký Sắc lệnh số 76/SL ban hành Quy chế Công chức Việt Nam. Từ khi Chính phủ mới ra đời cho đến nay, Đảng và Nhà nước cũng đã xây dựng và ban hành nhiều văn bản liên quan đến cán bộ, công chức nói chung và đạo đức công vụ của cán bộ, công chức nói riêng: Quốc hội ban hành các bản Hiến pháp năm 1946, năm 1959, năm 1992, năm 2013; Luật Cán bộ, công chức và Luật Viên chức... Những văn bản, quy định này đều thể hiện điều cốt lõi trong tiêu chuẩn của cán bộ, công chức là phải trung thành với Đảng, đặt lợi ích của nhân dân lên hàng đầu và luôn trung thực, khách quan, công khai, minh bạch, liêm chính, có trách nhiệm. Đây cũng chính là các yếu tố tạo thành đạo đức công vụ của người cán bộ, công chức, viên chức, hiện nay.

Đạo đức công vụ là một trong những yếu tố

cần thiết, quan trọng và là nhân tố quyết định trong quá trình xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Chính vì vậy, việc xây dựng và nâng cao đạo đức công vụ không chỉ là nghĩa vụ của cán bộ, công chức mà còn là trách nhiệm của Nhà nước thông qua trách nhiệm tạo lập hành lang pháp lý cho việc hình thành và đánh giá đạo đức công vụ. Việc xây dựng đạo đức công vụ là hết sức cần thiết trong giai đoạn hiện nay, khi mà nền kinh tế thị trường đang phát triển, yêu cầu về đạo đức, lối sống của cán bộ, công chức ngày càng cao.

2. Tổng quan nghiên cứu

Nghiên cứu về đạo đức công vụ đã được nhiều nhà khoa học quan tâm, nghiên cứu. Tiêu biểu là những công trình sau:

Tác giả Đỗ Thị Ngọc Lan (2012) trong công trình “Nghiên cứu so sánh quy định về đạo đức công vụ của một số quốc gia và Việt Nam”, cho rằng, xét về nguyên tắc, có thể hiểu đạo đức công vụ là những giá trị đạo đức và chuẩn mực pháp lý được áp dụng cho cán bộ, công chức. Đó là phép tắc về quan hệ giữa công chức với công chức, giữa công chức với tập thể và xã hội trong hoạt động công vụ. Cuốn sách chọn cách tiếp cận so

sánh để nghiên cứu về hệ thống quản lý đạo đức công vụ giữa các quốc gia với trọng tâm nghiên cứu là so sánh các bộ quy tắc ứng xử của một số quốc gia với nước ta, từ đó đưa ra những khuyến nghị cho hệ thống quản lý đạo đức công vụ của Việt Nam. Trong Luận án tiến sĩ “Sự biến đổi đạo đức công vụ của đội ngũ công chức dưới tác động của kinh tế thị trường ở Việt Nam hiện nay”, tác giả Trương Thị Phương Thảo (2020) đã nghiên cứu làm sáng tỏ một số vấn đề lý luận và thực tiễn biến đổi đạo đức công vụ của công chức Việt Nam hiện nay. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất các giải pháp cơ bản nhằm ngăn ngừa sự biến đổi tiêu cực của đạo đức công vụ ở một bộ phận công chức dưới tác động của kinh tế thị trường ở Việt Nam, hiện nay.

Tác giả Lê Thị Nam An (2024) trong nghiên cứu “Một số giải pháp khắc phục sự lệch chuẩn đạo đức công vụ của một bộ phận cán bộ, công chức trong điều kiện kinh tế thị trường ở Việt Nam hiện nay” đã khẳng định: hiện nay, đội ngũ cán bộ, công chức được đào tạo chính quy, chuyên nghiệp tuy nhiên vẫn còn một bộ phận công chức suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, có những biểu hiện lệch chuẩn đạo đức công vụ ở các mức độ khác nhau. Cuốn sách đã trình bày một số vấn đề liên quan đến lý luận về đạo đức công vụ và sự lệch chuẩn đạo đức công vụ trong điều kiện kinh tế thị trường ở Việt Nam. Từ đó tác giả đã làm rõ thực trạng và đề xuất giải pháp khắc phục sự lệch chuẩn đạo đức công vụ của một bộ phận cán bộ, công chức trong điều kiện kinh tế thị trường ở nước ta, hiện nay.

Từ kết quả tổng quan cho thấy, đã có nhiều công trình nghiên cứu về đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức, tuy nhiên, những công trình này chưa tập trung đề cập nhiều đến các giải pháp nâng cao đạo đức công vụ cho đội ngũ này trong bối cảnh phát triển kinh tế thị trường, ở Việt Nam hiện nay. Đây sẽ là vấn đề mà trong bài viết này, nhóm tác giả tập trung nghiên cứu.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính thông qua thu thập, tổng hợp và phân tích tài liệu thứ cấp từ các văn bản, các quy định về đạo đức công vụ, các chủ trương, văn kiện của Đảng, số liệu về kết quả thực hiện đạo đức công vụ. Trên cơ sở đó, đánh giá thực trạng thực hiện

đạo đức công vụ, đề xuất một số giải pháp nâng cao đạo đức công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức, trong giai đoạn hiện nay.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Thực trạng thực hiện đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức, thời gian qua

4.1.1. Khái niệm đạo đức công vụ, tiêu chí của đạo đức công vụ

Đạo đức công vụ là đạo đức thực thi công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức; là những giá trị và chuẩn mực đạo đức được áp dụng cho một nhóm người nhất định trong xã hội - cán bộ, công chức, trong lĩnh vực hoạt động cụ thể là công vụ. Đạo đức công vụ là hệ thống các chuẩn mực quy định nhận thức và hành động được xem là tốt hay xấu, là nên hay không nên làm trong hoạt động công vụ của người cán bộ, công chức nhằm xây dựng một nền công vụ trách nhiệm, chuyên nghiệp và trong sạch, tận tụy, công tâm (Hiệp, 2021).

Các tiêu chí của đạo đức công vụ hiện nay:

Một là, về phẩm chất cá nhân: Phải có phẩm chất đạo đức tốt; thực hiện nhiệm vụ một cách trung thực, không vụ lợi; có lối sống trong sạch, cần cù, sáng tạo, có ý chí vươn lên; có thái độ cư xử đúng mực, phải luôn phê bình và tự phê bình (Hiệp, 2021).

Hai là, trong quan hệ với cơ quan, tổ chức: Phải trung thực, công bằng, không thiên vị; thực hiện nhiệm vụ bằng hết khả năng của mình với tinh thần tận tụy, nhiệt tình; bảo vệ và sử dụng tiết kiệm tài sản của Nhà nước (Hiệp, 2021).

Ba là, trong quan hệ với đồng nghiệp, với cấp trên và với cấp dưới: Phải biết hợp tác, giúp đỡ và tư vấn, khuyến bảo; thường xuyên quan tâm tới tư cách, động cơ và lợi ích của cấp dưới; có tinh thần tương trợ lẫn nhau khi thi hành nhiệm vụ; có thái độ lịch sự, nhã nhặn và có mối quan hệ tốt với mọi người (Hiệp, 2021).

Bốn là, đối với công chúng và với xã hội: Phục vụ nhân dân với thái độ lịch sự và công bằng, đáng tin cậy, không nhận quà biếu hay ân huệ vượt quá giới hạn cho phép. Trong thực hành đạo đức công vụ, cần thực hiện tự phê bình và phê bình trong tất cả các cơ quan hành chính các cấp nhằm đề cao giá trị đạo đức, sự hướng thiện của con người, ngăn ngừa, hạn chế sự sa sút, suy thoái đạo đức... (Hiệp, 2021).

4.1.2. Ưu điểm và hạn chế trong thực hiện đạo đức công vụ của cán bộ công chức, giai đoạn hiện nay

* *Ưu điểm trong thực hiện đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức.*

Từ khi thực hiện đổi mới toàn diện đất nước cho đến nay, nền công vụ của Việt Nam đã có nhiều kết quả tích cực qua 2 lần thực hiện Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước, giai đoạn từ năm 2001 đến năm 2010 và giai đoạn từ năm 2011 đến năm 2020. Điều này đã cho thấy vai trò quan trọng của việc xây dựng và nâng cao đạo đức công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức. Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đánh giá về kết quả này như sau: “Công tác xây dựng Đảng về đạo đức được đề cao, góp phần rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, cơ hội, thực dụng, “lợi ích nhóm”, những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Việc triển khai Chi thi số 05-CT/TW của Bộ Chính trị về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh được thực hiện đồng bộ với các quy định của Đảng về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên theo phương châm chức vụ càng cao càng phải gương mẫu” (Đảng Cộng sản Việt Nam a, 2021).

Dưới sự chỉ đạo sát sao, quyết liệt của Đảng, việc thực hiện đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức đã đạt được nhiều kết quả:

- *Về phẩm chất cá nhân:* Đội ngũ cán bộ, công chức đã thực hiện nghiêm kỷ luật, kỷ cương, gương mẫu. Thời giờ làm việc theo quy định pháp luật, nội quy, quy chế làm việc của cơ quan cũng được sử dụng hiệu quả.

- *Về quan hệ với cơ quan tổ chức:* Việc chấp hành quyết định của cấp có thẩm quyền trong giải quyết công việc đã có nhiều tiến bộ. Cán bộ, công chức đã thực hiện tốt trách nhiệm hướng dẫn công khai, minh bạch quy trình thực hiện. Trong giao tiếp tại công sở, đa số cán bộ, công chức đều có thái độ lịch sự, hoà nhã, văn minh, bảo đảm thông tin trao đổi đúng nội dung công việc; không trốn tránh, đùn đẩy trách nhiệm khi thực hiện nhiệm vụ; không cố tình kéo dài thời gian hoặc từ chối sự phối hợp khi thực hiện nhiệm vụ; không từ chối các yêu cầu đúng pháp luật của người yêu cầu giải quyết công việc;

không làm lộ bí mật Nhà nước, bí mật công tác theo quy định của pháp luật.

- *Về quan hệ với đồng nghiệp, cấp trên, cấp dưới:* Trong quan hệ với đồng nghiệp, cấp trên, cấp dưới thể hiện sự văn minh, lịch sự trong giao tiếp và ứng xử được mọi người dân tin yêu; thường xuyên hướng dẫn người dân tham gia vào các hoạt động văn hóa nhằm tạo nếp sống và làm việc theo quy định của pháp luật.

Đối với công chúng và xã hội: Trong thời gian qua, đã có sự chuyển biến rõ rệt về thái độ, tác phong làm việc cũng như hiệu quả công việc ngày một tốt hơn. Từng cán bộ, công chức, luôn cố gắng nâng cao nhận thức và thực hiện có trách nhiệm, nghiêm túc, đầy đủ các quy định của cơ quan về kỷ luật, kỷ cương hành chính, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí.

Công tác thanh tra, kiểm tra xử lý vi phạm trong thực hiện đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức được tăng cường và đạt nhiều kết quả quan trọng, không có vùng cấm. Từ năm 2012 đến năm 2022, đã xử lý kỷ luật 2.740 tổ chức đảng và hơn 167.700 cán bộ, đảng viên, trong đó có hơn 190 cán bộ diện Trung ương quản lý (có 4 ủy viên Bộ Chính trị, nguyên ủy viên Bộ Chính trị; 36 ủy viên Trung ương, nguyên ủy viên Trung ương; hơn 50 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang); qua thanh tra, kiểm toán kiến nghị xử lý trách nhiệm gần 44.700 tập thể, cá nhân, chuyển cơ quan điều tra, xử lý gần 1.200 vụ việc có dấu hiệu tội phạm (Trọng, 2023). Mặt khác, các quy định của pháp luật về đạo đức công vụ đã tạo nên sự răn đe lớn đối với những người thực thi công vụ. Nhờ đó, nhận được sự ghi nhận, tin tưởng cao từ phía người dân: 75% số người được hỏi ghi nhận và đánh giá cao sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng và Nhà nước đối với công tác phòng, chống tham nhũng, 93% số người được hỏi tin tưởng vào sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng (Trang, 2020).

* *Hạn chế trong thực hiện đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức.*

Bên cạnh những yếu tố tích cực thì việc thực hiện đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức vẫn còn tồn tại những mặt hạn chế, những nguy cơ làm ảnh hưởng đến chuẩn mực đạo đức của xã hội, tới niềm tin của người dân vào sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước nói

chung và đội ngũ cán bộ, công chức nói riêng. Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã chỉ rõ “Một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức suy thoái đạo đức, lối sống và vi phạm đạo đức công vụ” (Đảng Cộng sản Việt Nam b, 2021); “vẫn còn tình trạng lợi ích cục bộ, sách nhiễu người dân, doanh nghiệp trong giải quyết thủ tục hành chính” (Đảng Cộng sản Việt Nam b, 2021).

Vẫn còn tình trạng cán bộ, công chức, viên chức chưa tận tâm với công việc, đến công sở còn tranh thủ việc nhà, còn lạm dụng trang thiết bị công làm việc riêng (xe công, điện thoại, văn phòng phẩm, điện, nước...). Một bộ phận công chức, viên chức che giấu sự hách dịch, cửa quyền bằng thái độ “hòa nhã”, “đúng mực” trong các mối quan hệ trực tiếp với người dân, doanh nghiệp, nhưng không giải quyết công việc kịp thời, bản chất là sách nhiễu, vòi vĩnh một cách tinh vi (Anh, 2024).

Công tác quản lý, kiểm tra, giám sát cán bộ, công chức, việc thực hiện các quy định xử lý vi phạm cũng chưa có hiệu quả tốt. Có rất nhiều hiện tượng tham ô, lợi dụng chức vụ để vượt quá quyền hạn, đạo đức lối sống suy đồi gây hậu quả rất nghiêm trọng, nhưng hình phạt chưa thật sự thuyết phục. Điều này đã làm giảm uy tín của Đảng, giảm lòng tin của nhân dân với Đảng, hạ thấp sức chiến đấu và vai trò lãnh đạo, cầm quyền của Đảng. Thêm vào đó, trước sự biến động của tình hình thế giới cũng như trong nước, các thế lực thù địch luôn nhằm nhe chống phá, xuyên tạc quan điểm của Đảng và Nhà nước, mục đích của chúng là muốn đội ngũ cán bộ, công chức dần “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, dẫn đến “Một bộ phận cán bộ, đảng viên phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí, ngại khó, ngại khổ, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống” (Đảng Cộng sản Việt Nam a, 2021), tiếp tục đắm chìm vào nạn tham nhũng, quan liêu. Trên thực tế đã có rất nhiều vụ việc tham nhũng, lợi dụng chức quyền để nhận hối lộ, gây hậu quả nặng nề.

Nguyên nhân của thực trạng trên là:

Việc quán triệt thực hiện Nghị quyết của Đảng và các chính sách của Nhà nước chưa quyết liệt ở một số cơ quan, đơn vị nên hiệu quả cuối cùng chưa cao. Hơn nữa, một số cán bộ, công chức với trách nhiệm là người đứng đầu nhưng không nghiêm túc thực hiện đạo đức công vụ, đã làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến cấp dưới trong

quá trình thực thi công vụ.

Năng lực của một số cán bộ, công chức còn hạn chế, chưa thật sự đáp ứng được yêu cầu trong công tác. Ngược lại, một số cán bộ, công chức có năng lực nhưng phẩm chất đạo đức còn hạn chế trong việc thực hiện nhiệm vụ, công vụ gây ảnh hưởng xấu đến hình ảnh của bộ máy công quyền.

Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa đang phát triển có tác động rất lớn đến tư tưởng, đạo đức của người cán bộ, công chức, khi mà chính sách tiền lương còn bất cập, đồng tiền chi phối mọi mặt trong cuộc sống. Bên cạnh đó các thế lực thù địch, phản động luôn nhằm nhe, thực hiện diễn biến hòa bình nhằm làm một bộ phận cán bộ công chức “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, gây khó khăn cho việc xây dựng đạo đức công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức.

Một số bộ phận cán bộ lời nói không đi đôi với việc làm, coi nhẹ pháp luật. Trung thực là đức tính quan trọng của người cán bộ đối với Đảng và Nhân dân, nhưng trong quá trình thực thi công vụ, còn tồn tại một số cán bộ không trung thực, lời nói không đi với hành động, lừa dối nhân dân, coi nhẹ pháp luật dẫn đến nhiều hậu quả nghiêm trọng.

4.2 Giải pháp nâng cao chất lượng thực hiện đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức hiện nay

Thứ nhất, xây dựng đạo đức công vụ gắn với hoàn thiện thể chế phát triển nền kinh tế thị trường, định hướng xã hội chủ nghĩa.

Cơ chế thị trường khuyến khích các cá nhân phấn đấu, khẳng định và tạo lập cơ chế đãi ngộ xứng đáng với sự cống hiến. Bên cạnh những điều tích cực thì sự phát triển của nền kinh tế thị trường cũng kéo theo những thách thức như sự suy thoái về đạo đức, đặc biệt là đối với một bộ phận cán bộ, công chức khi đứng trước sự cám dỗ quá lớn của vật chất. Chính vì vậy, cần “vít kín các lỗ thủng” thông qua hệ thống pháp luật, hoàn thiện cơ chế quản lý, đặc biệt trên lĩnh vực kinh tế, quản lý đất đai, vốn, tài sản doanh nghiệp nhà nước, cấp phép đầu tư. Xây dựng quy chế công vụ, đạo đức công chức thông qua hệ thống pháp luật, thưởng, phạt nghiêm minh. Có như vậy mới bảo đảm việc xây dựng nền công vụ trong sạch, vững mạnh.

Thứ hai, đổi mới công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, tiếp tục đẩy mạnh “học tập và làm theo

tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến vấn đề xây dựng và rèn luyện đạo đức công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức. Theo Người, “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân” (Minh, 2011).

Đạo đức của người cán bộ, công chức về cơ bản được thể hiện qua bản lĩnh, phẩm chất chính trị và qua việc vận dụng, thực hành đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước vào trong hoạt động công vụ cũng như trong đời sống hàng ngày. Vì vậy, người cán bộ, công chức cần nhận thức sâu sắc về chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh để nâng cao bản lĩnh chính trị, vững về tư tưởng và chuẩn mực đạo đức của người cán bộ. Việc “học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” là điều rất cần thiết trong giai đoạn hiện nay. Theo đó, cần thúc đẩy, tạo chuyên biến mạnh mẽ từ “học tập” sang “làm theo” và cần phải có những chương trình hành động cụ thể, phù hợp với tình hình chính trị của địa phương, cơ quan, đơn vị và công tác xây dựng. Qua đó, chính đón Đảng, gắn với đề cao chức trách, đạo đức công vụ của mỗi cán bộ, đảng viên.

Thứ ba, xây dựng, hoàn thiện các chính sách, quy định bảo đảm cho các chuẩn mực đạo đức công vụ được thực hiện.

Người cán bộ, công chức ngoài việc phải tuân theo những chuẩn mực đạo đức công vụ còn phải tuân thủ những quy định của pháp luật đối với công việc cũng như cá nhân của người cán bộ, công chức đó. Việc thiết lập, hoàn thiện những quy định pháp luật để bảo đảm cho đạo đức công vụ được thực thi có vai trò hết sức quan trọng. Những hành vi của người cán bộ, công chức vượt ra khỏi giới hạn cho phép sẽ bị xử lý theo quy định của pháp luật.

Bằng việc đưa ra những quy định mang tính bắt buộc, pháp luật điều chỉnh hành vi con người một cách cưỡng chế. Pháp luật khẳng định chuẩn mực của hành vi con người, biến nó thành yêu cầu nội tại đối với các cá nhân, thành thói quen, do đó, thành chuẩn mực đạo đức. Bên cạnh đó, việc thiết lập hệ thống pháp luật sẽ không bỏ lọt

các “lỗ hổng” trong chính sách cũng như trong quản lý đối với đội ngũ cán bộ, công chức. Cần kiên trì phát huy đức tính liêm chính của người cán bộ, công chức, đồng thời thực hiện nghiêm các chuẩn mực đạo đức công vụ, tuân thủ nghiêm ngặt quy tắc ứng xử và kiên quyết loại bỏ những cá nhân yếu kém về đạo đức. Mặt khác, cần phải thường xuyên kiểm tra, giám sát để kịp thời ngăn chặn, phát hiện sớm những sai phạm; thực hiện nghiêm quy định của Bộ Chính trị về bố trí công tác đối với cán bộ bị xử lý kỷ luật.

Thứ tư, đẩy mạnh cải cách hành chính gắn với hoàn thiện chuẩn mực đạo đức công vụ.

Việt Nam đang đẩy mạnh phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, theo đó, cần có thủ tục hành chính chuyên nghiệp, ngắn gọn, lược bỏ những khâu rườm rà, không cần thiết gây phiền nhiễu cho dân, rà soát và bổ sung những quy định mới phù hợp với điều kiện thực tế. Bên cạnh đó, cần giáo dục, nâng cao đạo đức công vụ liên quan đến cải cách hành chính, nâng cao hiệu quả cải cách hành chính theo hướng xây dựng một nền hành chính hiện đại, năng động, phục vụ người dân.

Mặt khác, luôn thực hiện đúng các quy định về tính công khai, minh bạch trong quá trình hoạt động công vụ, đặc biệt là đối với người đứng đầu, từ đó cần thường xuyên đối thoại, giao tiếp với người dân để kịp thời tiếp nhận những ý kiến đóng góp hay giải quyết các đơn thư khiếu nại liên quan đến đạo đức, lối sống của người cán bộ, công chức. Đồng thời, nâng cao hiệu quả cải cách hành chính, tiếp tục hoàn thiện các quy định, quy tắc về công chức, hoạt động công vụ, liên tục kiểm soát tốt tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn để ngăn ngừa tham nhũng, tiêu cực.

Hơn nữa, cần phát huy tốt công tác thanh tra, giám sát hoạt động thực thi công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức; có hình thức khen thưởng đối với những cá nhân thực hiện tốt, đồng thời có biện pháp xử lý nghiêm đối với những cá nhân vi phạm đạo đức công vụ. Ngoài ra, cần xây dựng và thực hiện chế độ báo cáo về các hoạt động của cán bộ, công chức trước các cơ quan nhà nước và người dân; đưa ra những cam kết về thái độ, hành vi ứng xử, tinh thần phục vụ người dân của cán bộ, công chức.

Thứ năm, tăng cường đào tạo, bồi dưỡng và

phát huy tính tích cực, chủ động của đội ngũ cán bộ, công chức trong xây dựng đạo đức công vụ.

Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư là những phẩm chất đạo đức mà người cán bộ, công chức cần có, do vậy cần tích cực tuyên truyền, giáo dục để người cán bộ, công chức gương mẫu thực hiện tốt các công việc, nhiệm vụ được giao cũng như tuân thủ chuẩn mực đạo đức sẵn có. Khi chuẩn mực đạo đức công vụ được bảo đảm thì những tư tưởng tham ô, tham nhũng, quan liêu, hách dịch sẽ dần được đẩy lùi. Do đó, cần tiếp tục “Quan tâm xây dựng, hoàn thiện chuẩn mực đạo đức cách mạng của đảng viên, đạo đức công vụ, chuẩn mực, giá trị con người Việt Nam phù hợp với truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc làm cơ sở cho cán bộ, đảng viên rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị, ý thức sâu sắc hơn trách nhiệm của mình trước Đảng và nhân dân” (Trọng, 2023).

Mỗi cá nhân người cán bộ, công chức cũng cần phải tự ý thức được việc rèn luyện đạo đức, nâng cao bản lĩnh chính trị, năng lực làm việc, giữ gìn lối sống trong sạch, giản dị, có trách nhiệm và hết lòng phục vụ nhân dân. Người cán bộ, công chức cần rèn luyện bản lĩnh để rời xa chủ nghĩa cá nhân, những ham muốn vật chất tầm thường. Đồng thời, thường xuyên thực hiện việc phê bình và tự phê bình, nghiêm túc nhận ra lỗi và rút kinh nghiệm để hướng tới mục tiêu xây dựng được đội ngũ cán bộ, công chức có năng lực cao, đạo đức tốt, giản dị, tận tụy phục vụ nhân dân.

5. Bàn luận

Đạo đức công vụ của cán bộ, công chức thể hiện nền hành chính chuyên nghiệp, hiện đại, đây cũng là tiêu chí quan trọng để đánh giá chất lượng của cơ quan nhà nước cũng như mức độ tín nhiệm của người dân đối với đội ngũ cán bộ, công chức. Dưới ảnh hưởng của nền kinh tế thị trường, bên cạnh những mặt tích cực, đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ công chức hiện nay còn một số hạn chế. Trong giai đoạn mới, để có được Nhà nước liêm chính, hiện đại, văn minh

cần phải thực hiện các giải pháp thiết thực, nhằm xây dựng môi trường chuyên nghiệp, văn hóa trong các cơ quan nhà nước. Theo chúng tôi cần quan tâm nhiều hơn đến một số vấn đề sau:

Cần nghiên cứu kỹ cơ sở lý luận liên quan tới các giá trị đạo đức, đặc biệt là đạo đức xã hội mới để tạo nền tảng xây dựng khung lý thuyết về đạo đức nghề nghiệp, cụ thể hơn là đạo đức công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức.

Trong quá trình thực thi công vụ, người cán bộ, công chức cần tuân thủ các chuẩn mực đạo đức mang tính quy định, pháp luật trong các mối quan hệ xã hội, đồng thời phải bảo đảm lợi ích giữa các bên. Do vậy, nguyên tắc pháp luật về đạo đức công vụ được xây dựng trên nguyên lý: Pháp luật bắt buộc - nguyên tắc nghề nghiệp, đạo đức nghề nghiệp - nguyên tắc đạo đức xã hội (các quy tắc ứng xử của công chức trong thực thi công vụ, thể hiện văn hóa công sở, văn hóa nơi công cộng, nêu gương trong ứng xử xã hội).

Cần tiếp tục nâng cao hiệu quả công tác cải cách hành chính theo hướng hiện đại, chuyên nghiệp. Theo đó, xây dựng đạo đức công vụ chuẩn mực, sự hài lòng của người dân chính là thước đo chính xác nhất. Đây cũng là tiêu chí để đánh giá hiệu quả, chất lượng thực thi công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức.

6. Kết luận

Xây dựng đạo đức công vụ và xây dựng nền văn hóa công vụ liêm chính, chuyên nghiệp cho đội ngũ cán bộ, công chức phục vụ nhân dân đã và đang là yêu cầu cấp thiết, nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt, trong giai đoạn hiện nay. Ở mỗi giai đoạn, sự phát triển của đất nước lại có những yêu cầu khác nhau đối với người cán bộ, công chức, nhưng cuối cùng, giá trị cốt lõi mà người cán bộ, công chức cần có đó là sự trung thực, liêm chính, trách nhiệm, bản lĩnh chính trị vững vàng. Đây cũng là cơ sở để đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức tu dưỡng, rèn luyện bản thân, nâng cao ý thức trách nhiệm trong công tác phòng, chống tham nhũng và các biểu hiện tiêu cực khác.

Tài liệu tham khảo

An, L. T. N. (2024). *Một số giải pháp khắc phục sự lệch chuẩn đạo đức công vụ của một bộ phận cán bộ, công chức trong điều kiện kinh tế thị trường ở Việt Nam hiện nay*. Hà Nội:

Nxb Quan doi nhan dan.
Anh, N. T. M. (2020). *Văn hóa công vụ và đạo đức công vụ của cán bộ, công chức, viên chức bộ máy hành chính nhà nước trong tiến trình*

- huong den tinh chuyen nghiep phuc vu nhan dan*. Truy cập ngày 01 tháng 7 năm 2024 từ <https://www.tapchiconsan.org.vn>.
- Dang Cong san Viet Nam. (2021). *Van kien Dai hoi Dai bieu toan quoc lan thu XIII*, tập I, Ha Noi: Nxb Chinh tri quoc gia Su that.
- Dang Cong san Viet Nam b (2021). *Van kien dai hoi dai bieu toan quoc lan thu XIII*, tập II, Ha Noi: Nxb. Chinh tri quoc gia Su that.
- Hiep, N. T. (2021). *Tieu chi danh gia dao duc cong vu - Giai phap nham nang cao chat luong hoat dong cong vu cua can bo, cong chuc*. Truy cập ngày 2 tháng 7 năm 2024 từ <https://www.quanlynhanuoc.vn/2021/10/19/tieu-chi-danh-gia-dao-duc-cong-vu-giai-phap-nham-nang-cao-chat-luong-hoat-dong-cong-vu-cua-can-bo-cong-chuc/>.
- Lan, D. T. N. (2012). *Nghien cuu so sanh quy dinh ve dao duc cong vu cua mot so quoc gia va Viet Nam*. Ha Noi: Nxb Chinh tri quoc gia.
- Long, N. N. (2000). *Giao trinh Dao duc hoc*, Ha Noi: Nxb Chinh tri Quoc gia.
- Minh, H. C. (2011). *Ho Chi Minh toan tap*, tập 15, tr.611-612. Ha Noi: Nxb. Chinh tri quoc gia - Su that.
- Quynh, V. H. (2020). *Cong vu o Viet Nam nhìn tu phap ly va thuc tien*. Truy cập ngày 01 tháng 7 năm 2024 từ <https://moha.gov.vn/Tin-tuc/Pages/listbnv.aspx?Cat=738&ItemID=44879>.
- Thao, T. T. P. (2020). *Su bien doi dao duc cong vu cua doi ngu cong chuc duoi tac dong cua kinh te thi truong o Viet Nam hien nay* (Luan an tien si Chu nghĩa duy vật biện chứng và Chu nghĩa duy vật lịch sử, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội).
- Trang, Q. (2020). *5 nam qua hon 2.500 dang vien bi ky luat do tham nhung*. Truy cập ngày 3 tháng 7 năm 2024 từ <https://vtv.vn/chinh-tri/5-nam-qua-hon-2500-dang-vien-bi-ky-luat-do-tham-nhung-20201210190345889.htm>.
- Trong, N. P. (2023). *Kien quyet, dau tri dau tranh phong, chong tham nhung, tieu cuc, gop phan xay dung Dang va Nha nuoc ta ngay cang trong sach, vung manh*. Ha Noi: Nxb Chinh tri quoc gia Su that.

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC CÔNG VỤ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ, CÔNG CHỨC HIỆN NAY

Nguyễn Thị Thanh Sâm¹

Chu Thị Hạ²; Trịnh Thị Hương³

¹Trường Đại học Hàng hải Việt Nam; ²Trường Đại học Công nghiệp Việt - Hung; ³Trường Chính trị tỉnh Lai Châu.

Email: sam25384.llct@vimaru.edu.vn¹; hathuong09061984@gmail.com²;

trinhhuongtctc@gmail.com³.

Ngày nhận bài: 18/7/2024; Ngày phản biện: 26/7/2024; Ngày tác giả sửa: 2/8/2024;

Ngày duyệt đăng: 25/9/2024

DOI: <https://doi.org/10.58902/tcnckhpt.v3i3.162>

Tóm tắt: Đạo đức công vụ là phẩm chất cần có của người cán bộ trong thực thi công vụ. Đạo đức công vụ của cán bộ, công chức là hệ thống các chuẩn mực, quy tắc, để điều chỉnh hành vi, cách ứng xử và thái độ của người cán bộ, công chức trong quá trình thực thi công vụ nhằm mục tiêu xây dựng một nền hành chính trong sạch, chuyên nghiệp và công tâm. Đạo đức công vụ được biểu hiện ở cách ứng xử, lối sống của đội ngũ cán bộ, công chức trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ công, trong cách làm việc với người dân, trong lối sống hàng ngày. Bài viết khái quát thực trạng đạo đức công vụ của đội ngũ cán bộ, công chức hiện nay, từ đó đưa ra một số vấn đề cần bàn luận để xây dựng đạo đức công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức trong thời gian tới.

Từ khóa: *Đội ngũ cán bộ, công chức; Nền hành chính trong sạch, chuyên nghiệp; Xây dựng đạo đức công vụ.*